

PÖRBÖLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

VÉLEMÉNYEZÉSI ANYAG

2018.

HATÁROZATI JAVASLAT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ELFOGADÁSÁHOZ

Pörböly Község Képviselő-testülete
.....számú önkormányzati határozata
Pörböly Község településfejlesztési koncepciójának elfogadásáról

Pörböly Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Törvény 9/A § (1) bekezdése és a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet 5. § (1) bekezdése felhatalmazásával élve az alábbi döntést hozza:

Pörböly Község Önkormányzata Képviselő-testülete Pörböly Község településfejlesztési koncepcióját az alábbi mellékletekkel jóváhagyja:

Megalapozó vizsgálat:	1. melléklet
Településfejlesztési koncepció:	2. melléklet

.....
polgármester

.....
jegyző

2. melléklet

Pörböly község településfejlesztési koncepciója

Tartalom

A településfejlesztési koncepció rövid összefoglalása	4
1. JÖVŐKÉP	4
1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan	4
1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése	5
2. CÉLOK.....	6
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	6
2.1.1 Átfogó fejlesztési célok - figyelembe véve a 2014-2020 időszakra meghatározott Operatív Program céljait	6
2.1.2. Pörböly község átfogó fejlesztési céljai a három alappillér (társadalom, környezet, gazdaság) vonatkozásában.....	7
2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása.....	7
2.2.1. Társadalom: A település népességének megtartása, életszínvonalának növelése.....	7
2.2.2. Környezet: A természeti és épített környezet megóvása, a települési környezet fenntartható fejlesztése	9
2.2.3. Gazdaság: A helyi gazdaság fejlesztése	9
2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata	10
2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	11
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	12
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	12
3.1.1. Demográfiai adatok	12
3.1.2. Gazdasági adatok.....	12
3.1.3. Környezeti adatok.....	13
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	14
3.2.1. Közlekedés.....	14
3.2.2. Új gazdasági területek kijelölése	14
3.2.3. Új lakóterületek kijelölése	14
3.2.4. Közintézmények fejlesztése	14
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	15
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE.....	15
4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer	15
4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére	16

A településfejlesztési koncepció rövid összefoglalása

A készítendő településrendezési tervben szerepeltetendő fejlesztési elképzelések:

- 55. főút települést elkerülő új nyomvonalának helybiztosítása;
- új regionális kerékpárút-hálózati elemek betervezése;
- új családi házas beépítésre alkalmas lakóterületek helyének biztosítása;
- új gazdasági területek helybiztosítása;
- a Gemenci Ökoturisztikai Központ idegenforgalmi fejlesztése.

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

- a) Pörböly község a jövőben jó életminőséget biztosító, a helyi adottságokat figyelembe vevő, identitását megtartó, fenntarthatóan fejlődő településsé kíván válni.
- b) A község hosszútávon a település természeti értékekben gazdag adottságaira alapozva a helyi társadalom, a gazdaság és a környezet három alappilléreire helyezi fejlődési pályáját.
- c) A település a szomszédos településekkel (különösen Bátaszék, Várdomb, Alsónyék, Baja, Bába, Szekszárd,) jó viszonyt ápol és együttműködik.
- d) A település részleges alapfokú funkciókkal rendelkezik, amelyeket folyamatosan tovább fejleszt az oktatás-nevelés, az egészségügy, a szociális szolgáltatások, a közigazgatás, a település identitását, közösségi életét segítő funkciók területén.
- e) Az 55. számú főút belterületet érintő szakasza kiváltásának szorgalmazásával a lakóterületeit élhetőbbé és biztonságosabbá kívánja tenni.
- f) Az Önkormányzat a munkahelyteremtő, és a helyi adottságokon alapuló vállalkozásokat nagyra értékeli és lehetőségei szerint segíti. A gazdaságból származó adóbevételekből az Önkormányzat települési célokat valósít meg.
- g) Az idegenforgalom fejlesztését a Duna mentén tervezett kerékpáros turizmusra és a Gemenci erdő kínálta turisztikai lehetőségekre kívánja építeni.

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési elvek az Országos Területfejlesztési Koncepció alapján kerültek meghatározásra:

a) Szubszidiaritás és decentralizáció

A szubszidiaritás és decentralizáció elve alapján a területpolitikában egy térség fejlesztését azon a legalacsonyabb területi szinten kell kialakítani és végrehajtani, ahol a feladat elvégzéséhez a legtöbb információ áll rendelkezésre, és a legtöbb érdek kapcsolódik a feladat megvalósításához.

b) Térségi és táji szemlélet, valós térszerveződések követése

A településfejlesztés intézkedéseinek hatása nemcsak a település közigazgatási határain belül érződhet, hanem a térséget, valamint a tájat is befolyásolhatja. A táji és természeti környezeti elemek által meghatározott és a társadalmi gazdasági tevékenységek által alakított területi rendszerek, melyekben az egyes tájalkotó elemeket (domborzat, talaj, vízrajz, növény és állatvilág, társadalom) érintő beavatkozások kihatással vannak a többi elemre is, valamint a helyi gazdasági és társadalmi tevékenységeket is befolyásolják. Ezért a fejlesztések során a beavatkozás célterületét érintő tájak sajátosságait, változásait, működési mechanizmusát is figyelembe kell venni.

c) Fenntarthatóság elve

A fejlesztési beavatkozások esetében a fejlesztések alapját adó erőforrás gazdálkodás nem veszélyeztetheti a jövő generációinak esélyét arra, hogy szükségleteiket biztonságosan kielégítsék. A fenntartható települési rendszerekben a helyi gazdasági folyamatok nem veszélyeztetik a helyi természeti és épített környezetet, nem okozzák az erőforrások kimerülését.

d) Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés

A településfejlesztési politikának fokozottan figyelembe kell vennie a nemzeti, térségi szintű gazdasági, társadalmi törekvéseket a fejlesztéseknél. A helyi adottságokon alapuló cselekvési terveket kell alkotni, nem elegendő a már bekövetkezett változásokra fogalmazni meg válaszintézkedéseket. A fejlesztéseknek az átfogó jövőkép megvalósulását kell segíteniük, egymásra épülő intézkedések láncolatát alkotva.

e) Hatékonyság és koncentráció

A településfejlesztési koncepció a hatékonyság elvének érvényesítésére törekszik a legkritikusabb pontokon történő, leghatékonyabb beavatkozás érdekében.

f) Nyilvánosság, partnerség

A nyilvánosság és a közösségi részvétel a településfejlesztési kérdésekben korunkban egyre nagyobb hangsúlyt kap. A településfejlesztési koncepció tartalmát a lakossággal és a helyi gazdasági szereplőkkel egyeztetni kell, aminek menetét a partnerség rendje szabályozza.

g) Átláthatóság, monitoring és értékelés

A településfejlesztés egy állandó folyamat, mely csak a települési közösség akaratával egységben valósítható meg, folyamatos értékelések mellett.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A település átfogó fejlesztését szolgáló céljai a megalapozó vizsgálatban meghatározott adottságok ismeretében kerültek meghatározásra.

Elsődleges cél az életminőség javítása, a település népességmegtartó képességének fejlesztése, a természeti és kulturális erőforrásokkal történő harmonikus gazdálkodás, valamint a táji, sárgközi hagyományokra jellemző építkezés, a természeti, környezeti értékek megőrzése.

2.1.1. Átfogó fejlesztési célok - figyelembe véve a 2014-2020 időszakra meghatározott Operatív Program céljait

a) Térség-specifikus erőforrásokra épülő, azokat gyarapító gazdasági növekedés és foglalkoztatás-bővítése:

- Helyi- és térségi erőforrások hasznosítása, gazdagítása (gazdaságfejlesztés);
- A városok (Bátaszék, Baja, Szekszárd) és a városkörnyék együttműködésének javítása;
- A térség foglalkoztatási potenciáljának bővítése;
- Térségi szinten kiemelhető ágazatok (mezőgazdaság, ipar, idegenforgalom) fejlesztése.

b) Élhető és az üzleti szereplők számára vonzó település kialakítása:

- Lakókörnyezet minőségének javítása;
- Környezeti, egészségügyi paraméterek javítása;
- Fizikai aktivitást szolgáló rekreációs lehetőségek kínálatának bővítése;
- Napi tevékenységek ellátását szolgáló, helyi igényekre szabott közlekedési és egyéb közszolgáltatási tevékenységek biztosítása;
- Munkavállalókat és a munkába járást támogató települési környezet, infrastruktúra, közszolgáltatás működtetése;
- A gyermekvállalási kedv fokozása (pl. gyermek- és családbarát közterületi és közszolgáltatási beavatkozásokkal);
- Egészséges szabadidő eltöltés feltétel-rendszerének biztosítása;
- Önkormányzati egészségügyi szolgáltatás fejlesztése.

c) Helyi közösségek megerősítése és öngondoskodó képességük javítása:

Átfogó cél, hogy a helyi társadalom képes legyen kialakítani a saját jövőképét, feltárni belső erőforrásait és megvalósítani az ezekre épülő fejlesztéseket.

Célok:

- A közösség-vezérelt helyi fejlesztések támogatása;
- A vidéki és városi közösségek partnerségi kapcsolatának elősegítése, erősítése;
- A község lakóinak és szervezeteinek a gazdasági és társadalmi életbe való hatékony bekapcsolódásának elősegítése, ösztönzése.

2.1.2. Pörböly község átfogó fejlesztési céljai a három alappillér (társadalom, környezet, gazdaság) vonatkozásában

a) Társadalom: A település népességének megtartása, életszínvonalának növelése

A népesség fogyásának megállítása, a tendencia megfordítása az Önkormányzat fő céljai közé tartozik. Ennek érdekében meg kell őrizni a meglévő ellátásokat és szolgáltatásokat és emelni ezek színvonalát mind az oktatás, egészségügyi és szociális ellátás, igazgatás és közművelődés területén.

Fontos célkitűzés a település kulturális értékeinek megőrzése és minél szélesebb körben történő bemutatása.

b) Környezet: A természeti és épített környezet megóvása, fenntartható fejlesztése

A település természeti értékekben rendkívül gazdag, épített környezeti értékekkel azonban csak szerényebben rendelkezik, amelyeket meg kell óvni. A fenntartható fejlesztés elveinek figyelembe vételével a természeti értékeket bemutatathatóvá kell tenni, ami a gemenci ökoközpont további fejlesztéseivel érhető el. Az épített örökség emlékeinél a bemutatathatóság mellett az építészeti értékeket megtartó funkciók (lakó-, turisztikai) megtalálása és megvalósítása is fontos.

A települési környezet javításának egyik fontos területe az infrastruktúra fejlesztése.

A település energiagazdálkodásának optimalizálása érdekében a környezetbarát megújuló energetikai rendszerek elterjedését segíteni kell a településen.

c) Gazdaság: A helyi gazdaság fejlesztése

A népességmegtartó képesség javítása szempontjából legfontosabb a munkahelyek teremtése helyben, egyrészt közvetlenül az önkormányzat által, másrészt a versenypiaci szereplők támogatásával.

A település természeti és épített értékeire alapozva cél a turizmusba történő egyre intenzívebb bekapcsolódás.

2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

2.2.1. Társadalom: A település népességének megtartása, életszínvonalának növelése

a) Alapellátás fejlesztésére, egészségügy fejlesztésére irányuló javaslatok:

- A megfelelő színvonalú egészségügyi alapellátás biztosítása, valamint az egészségügyi infrastruktúra (épület és eszközállomány) fejlesztése.
- Egészséget befolyásoló tényezőkről szakmai programok, tájékoztatók tartása (pl. táplálkozásról, dohányzásról, mentális egészségről, tudatmódosító szerek használatáról).
- A helyi alapellátásban dolgozók bevonásával települési egészségterv elkészítése.
- Szűrővizsgálatok elérésének lehetővé tétele helyben, vagy környékbeli településen.
- Az egészségügyben dolgozók számára kedvező foglalkoztatási feltételek biztosítása.

b) A település népességmegtartó erejének fokozására irányuló javaslatok:

- A helyben foglalkoztatás, az alapellátás biztosítása, az életminőség javítása, más településeken található munkahelyek jó megközelíthetősége (tömegközlekedés) - a lakosság helyben maradását segítő fejlesztések.
- Vonzó lakóterületek, zöldterületek, játszóterek kialakítása, fejlesztése.
- A család és a munkahely összehangolását segítő gyermekjóléti és szociális nappali szolgáltatások infrastruktúrájának további fejlesztése (pl. bölcsőde, családi napközi). Ennek fejlesztése történhet helyben, illetve más településsel, településekkel társulva.
- A városok közelsége miatt növekedhet a Pörbölyön leteleplők száma, ezért új lakótelkek kialakítása javasolt.

c) Oktatás, kultúra, humán infrastruktúra fejlesztésére irányuló javaslatok:

- Az oktatási-nevelési létesítmények és háttéreszközök folyamatos fejlesztése.
- Az óvoda színvonalának folyamatos emelése, a fenntarthatóság, az esélyegyenlőség, a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés, valamint a környezettudatosság elveit figyelembe véve.
- A községi művelődési ház és eMagyarország Pont színvonalának, kínálatának fejlesztése eszközbeszerzéssel, programok szervezésével a helyi közösségi és ifjúsági aktivitás feltételeinek javítása érdekében.
- A település és a környék természeti és épített környezeti értékeinek, a sárközi hagyományoknak, a település történetének bemutatása.
- A szakképzett munkaerő helyben tartását segítő intézkedések megtétele.
- A civil szervezetek működésének, tevékenységének elősegítése.

d) Szociális szolgáltatások fejlesztésére irányuló javaslatok:

- A szociális ellátás színvonalának fejlesztése a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása terén.
- Az időskorúak ellátási rendszerének javítása, a házi segítségnyújtás fejlesztése.
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kialakítása.
- Képzések szervezése, tanfolyamok elérhetővé tétele a tartósan munkanélküliek, hátrányos helyzetűek számára.

2.2.2. Környezet: A természeti és épített környezet megóvása, a települési környezet fenntartható fejlesztése

- a) A környezetvédelemre, természetvédelemre és az épített környezet védelmére irányuló javaslatok:
- A zavaró hatású gazdasági tevékenységek megfelelő védőtávolságának biztosítása településrendezési eszközökkel.
 - A szakszerűtlenül megépített, bizonytalan szigetelésű szikkasztók, szennyvíztárolók megszüntetése.
 - A szelektív hulladékgyűjtés fejlesztése a település teljes területén.
 - A külterületi utak megerősítése, a vízvezetés megoldása.
 - A külterület tájképi értékeinek megőrzése, egyedi tájértékeinek feltérképezése, védelem alá helyezése.
 - A klímaváltozás kedvezőtlen hatásait csökkentő helyi alkalmazkodási stratégiák meghatározása (zöldterület fejlesztési program, helyi termék előállítás és fogyasztás elősegítése, házi komposztálás és csapadékvíz gyűjtés lehetőségének biztosítása, talajvédő fölművelési módszerek népszerűsítése).
- b) A lakosság életkörülményeinek folyamatos javítására irányuló javaslatok:
- A munkába járás infrastrukturális feltételeinek biztosítása gyakori helyközi járatok, akadálymentes várakozóhelyek kialakításával.
 - Akadálymentesített közösségi- és sportlétesítmények, valamint közterületek kialakítása.
 - Közbiztonság javítása a polgárőrség és rendőrség együttes segítségével.
 - A közterületek, parkok, települési zöldfelületek folyamatos karbantartása, fejlesztése.
 - A belterületi utak burkolatainak megerősítése, parkolók kialakítása, járdák létesítése szükség szerint.
- c) A település esztétikusabbá tételére irányuló javaslatok:
- A település életében meghatározó tárgyi, építészeti, vagy helyi védettség alatt álló értékek igény szerinti értékmegőrző felújítása, fejlesztése.
 - A közigazgatási és közszolgáltatási funkciót ellátó épületek (községháza, óvoda, művelődési ház) jó karban tartása.
 - A településen található természeti és épített örökség feltérképezése, védelem alá helyezése.

2.2.3. Gazdaság: A helyi gazdaság fejlesztése

- a) Munkahely-teremtésre, gazdaságfejlesztésre, a helyben foglalkoztatottság növelésére, tartós munkanélküliség kialakulásának megakadályozására irányuló javaslatok
- A meglévő gazdasági környezetben a vállalkozások működésének segítése.
 - Új vállalkozások számára új gazdasági területek kijelölésével letelepedési lehetőség biztosítása.
 - A helyi sajátosságokon alapuló mezőgazdasági, valamint a nem zavaró ipari tevékenységek megtelepedésének segítése.
- b) A mezőgazdaság fejlesztése
- Az időjárástól független, egész évben használható külterületi utak kiépítése.

- A termelőket összefogó, érdekeiket a termesztésben, tárolásban, szállításban és az értékesítésben képviselő és segítő szervezetek létrehozása.
 - A nagytáblás mezőgazdasági területek mellett a kiskertek művelésének ösztönzése helyi „kézműves” termékek előállítására céljából.
 - A termőföldeken a piac által keresett termények termesztése.
 - A szántóföldi növénytermesztésre kevésbé alkalmas területek extenzív állattartás céljára hasznosítandók.
 - A nagytáblás mezőgazdasági művelés esetében törekedni kell a piaci igényekhez alkalmazkodó, sokszínű növénykultúra kialakítására.
 - Növénytermesztésnél a kertészeti kultúrák (gyümölcs-, zöldségtermesztés) fejlesztése támogatandó. A településrendezési eszközökben a fenntartható fejlesztés figyelembe vételével a tevékenységhez szükséges építési feltételek biztosítása.
- c) A turizmus fejlesztése
- A település turisztikai fellendítése az Ökoturisztikai Központtal való együttműködés útján, kapcsolódás az ökoturisztikai központ programjaihoz (pl. erdei iskola, erdei kisvasút – falusi vendéglátás, helyi termékek árusítása a település részéről)
 - A helyi és a környékbeli látványosságok (Alsónyék, Bátaszék, Bába, Decs, Baja) között tanösvények, kerékpárutak kialakítása javasolt külön program alapján.
 - Helyi szálláshelyek (falusi turizmus), és programkínálat bővítése, a résztvevők segítése.
 - Településmarketing erősítése, amely tudatosan és szervezeten dolgozza ki a települési célokat, elképzeléseket a turizmus területén.
 - A település és környékét bemutató népszerűsítő kiadványok készítése, az interneten való folyamatos megjelenés biztosítása.
 - A Duna menti kerékpárút külön program szerinti fejlesztése.

2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A település prognosztizált jövőképe a településfejlesztési elveken nyugvó átfogó, illetve részcélok megfogalmazásával teljesülhet.

Pörböly község településfejlesztési koncepciójának célrendszere illeszkedik a település megalapozó vizsgálatában feltárt adottságokhoz.

Az önkormányzat a szubszidiaritás elvét alkalmazva kötelező feladatain túlmenően a helyi közösség életminőségét javító intézkedéseket a lakosság részvételével, véleményének bevonásával dolgozta ki. A célok megvalósítása is ezen az elven történik. A műszaki jellegű fejlesztések megvalósítása helyi vállalkozások bevonásával munkahely-teremtést, valamint a megvalósított fejlesztéshez való szorosabb kötődést eredményezhet a lakosság körében.

A település közigazgatási határain túlnyúló fejlesztéseknél a térség és a táj adottságait figyelembe kell venni. A településen túlmutató műszaki fejlesztéseknél - pl. kerékpárút, országos közút, Duna vízi út - már a fejlesztési elképzeléseknél, a településrendezési eszközök készítésénél fontos a térségi szempontok és a földrajzi adottságok figyelembevétele, a környező települések hasonló jellegű fejlesztési elképzeléseinek kellő ismerete.

A településfejlesztésben a partnerség elvének is érvényesülnie kell. A településfejlesztési koncepció egyeztetésénél a jogszabályban meghatározott államigazgatási szervek megkeresése mellett a partnerség rendje alapján fontos a helyi társadalom, a civil szervezetek megkeresése, tájékoztatása.

A településfejlesztési koncepcióban szereplő célok, részcélok megvalósulását, a fejlesztési elképzelések aktualitását az önkormányzatnak célszerű kellő gyakorisággal (lehetőség szerint akár évente) értékelnie.

2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

a) Belterület (jellemzően családi házak és elszórta intézmények épületei elnevezésű területek)

A „Társadalom” fejezetben megfogalmazott átfogó fejlesztési célok és az ahhoz kapcsolódó részcélok: az oktatás-nevelés, kultúra, humán infrastruktúra, a szociális szolgáltatások, az alapellátás fejlesztése, a népességnövekedés elősegítése, a település népességmegtartó erejének fokozása (lásd részletesen: 2.2.1. a), b), c), d) pontok) Pörböly község belterületét érintik és ott valósítandók meg. A belterületen található a település intézményei, közösségi épülete, tere, ahol a fenti részcélok megvalósítása értelmezhető.

A természeti és épített környezet megóvásához, a települési környezet fenntartható fejlesztéséhez rendelt részcélok zöme is a belterületen valósítható meg, különös tekintettel a település esztétikusabbá tételére és a lakosság életkörülményeinek javítására vonatkozóan. (lásd részletesen: 2.2.2. a), b), c) pontok).

A helyi gazdaság fejlesztésére irányuló részcélok közül a meglévő vállalkozások működésének segítése, illetve a nem zavaró gazdasági tevékenységek megtelepedése a cél, amelyek a helyi sajátosságokon alapulnak.

A 2.2.3. c) pontban foglalt részcélok teljesítésével a turizmus fejleszthető a belterületen is, amely a gazdaság egyéb ágazatai mellett nagyobb szerepet kaphat a környező városok közelsége, Gemenc és a gemenci ökoturisztikai fejlesztések által.

b) Külterület (beépítésre nem szánt területek, valamint táj- és természetvédelmi szempontból védendő területek)

A külterületen élő lakosság számára is biztosítani kell az emberhez méltó életfeltételeket, környezetet. Az oktatás-nevelés, kultúra, humán infrastruktúra, a szociális szolgáltatások, az egészségügy fejlesztésére vonatkozó részcélok belterületen valósulnak meg, de lehetővé kell tenni a külterületen élők számára is azok elérhetőségét, használatát.

A külterületek vonatkozásában fontos az egyedülálló idők rendszeres segítésére a falugondnoki szolgálat fenntartása, fejlesztése.

A külterület nagy részét termőföldek alkotják, amelyek a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás, mint a település legjelentősebb gazdasági ágazatainak alapjául szolgálnak.

A 2.2.3. b) pont a mezőgazdaság fejlesztésére irányuló részcélokat fogalmazza meg, amelyeknek nagy része a külterületen valósítható meg.

A munkahelyteremtés, gazdaságfejlesztés, a helyben foglalkoztatottság növelése, jövedelemszerzési lehetőségek megteremtése, mint rész cél (lásd részletesen: 2.2.3. a) pont) a külterületi meglévő és tervezett gazdasági területek esetében is megvalósítandó.

Környezetvédelem, természetvédelem, épített környezet védelme

A településrészen a még megtalálható szakszerűtlen, szivárgó szennyvíztárolók feltérképezése, megszüntetése szükséges. A természetvédelem szempontjából frekventált területeken a környezetkímélő gazdálkodást kell előtérbe helyezni.

A külterületen élő lakosság életkörülményeinek folyamatos javítása

A külterületen élő lakosság számára az útburkolatok rendbetétele, egészséges ivóvíz biztosítása szükséges.

A településrész esztétikusabbá tétele

A külterületi dűlőutak mentén fasorok ültetése javasolt. A szántóföldi táblák között meghagyott cserjesávok, mezsgyék mozaikosabbá teszik a településképet.

Turizmus fejlesztése

A turizmus palettájának színesítésére a Gemenci erdőség adottságai kínálnak lehetőséget.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A fejezetre vonatkozó részletes adatokat a településfejlesztési koncepció mellékleteként készített „Pörböly község megalapozó vizsgálata a településfejlesztési koncepcióhoz 2018.” című anyag tartalmazza.

3.1.1. Demográfiai adatok

A község lakónépességének alakulása:

Év: 1941 1949 1960 1970 1980 1990 2001 2011 2017
Fő: 110 548 641 668 665 611 596 574 567

Országos tendencia a népesség fogyása, a társadalom elöregedése, ez alól Pörböly sem kivétel. A település város-közeli fekvése abban érezteti hatását, hogy az utóbbi évtizedekben a betelepülőknél köszönhetően a népesség száma csak kismértékben csökkent.

A népességszám stabilitása mind gazdasági, mind pedig társadalmi szempontból pozitív hatásokkal jár.

3.1.2. Gazdasági adatok

A helyben élő aktív keresők zöme a közeli Bajára, valamint Szekszárdra és Bátaszékre ingázik dolgozni, csak kisebb hányaduk talál helyben munkalehetőséget.

A legnagyobb helyi foglalkoztató a Gemenc Zrt.

A mezőgazdaságban 4-5 család talál megélhetést.

Az ipari és szolgáltató-ipari szektorba néhány kisvállalkozás sorolható:

- Gemenc Distillery (whisky-üzem), reklámtábla és pavilon-építő cég
- Gemenc Zrt.
- gátórház

A kiskereskedelmi ellátást egy vegyesbolt biztosítja.

A vendéglátási igényeket egy italbolt és a Fűzes büfé elégíti ki.

3.1.3. Környezeti adatok

a) Elhelyezkedés, közlekedés

A település Tolna megyében, közúton Bátaszéktől 9 km, Bajától 12 km, Szekszárdtól 30 km, Péctől 75 km, Budapesttől 181 km távolságban található.

A település közúti kapcsolatai kifejezetten jónak mondhatóak, az 55.sz. Szeged-Bátaszék közti II. rendű főút áthalad a községen, az M6 autópálya pedig Bátaszéknél elérhető.

A település a Kiskunhalas-Bátaszék vasútvonal mentén fekszik, helyben vasútállomással, továbbá innen indul Szekszárd-Bárányfok felé a Gemenci erdőt feltáró turisztikai jelentőségű kisvasút.

A település külterületét nagy arányban szántó- és erdőterületek alkotják, amelyek a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási tevékenységek alapjául szolgálnak.

b) Épített környezet

A település épületállományának nagy részét a családi házas lakóingatlanok teszik ki. Az épületállomány többi részét az intézmények és vállalkozások épületei alkotják. A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a községben 240 lakott lakás volt. A száz lakott lakásra jutó lakó eszerint 235, ami a megyei átlaggal megegyező értéket jelenti.

c) Természetvédelem

A település természeti értékekben gazdag, amelyet az országos, valamint a nemzetközi védelem alatt álló értékek, területek jelentős kiterjedése is mutat:

A községet érinti a Duna-Dráva Nemzeti Park részét képező Gemenci erdő, mely Tolna megye Területrendezési terve szerint az ökológiai hálózat magterülete, valamint hasonló lehatárolással a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete. Gemenc területe a nemzetközi jelentőségű hazai vadvizek jegyzékében is szerepel (Ramsari terület).

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Pörböly község jelenleg hatályos településrendezési tervét 2005-ben fogadta el az Önkormányzat. Az abban szereplő területfelhasználások, a vonalas infrastruktúra elemei, a természet- és tájvédelem, a kulturális örökség elemei, a korlátozó elemek, védőtávolságok a most készülő településrendezési eszközök gerincét képezik az eltelt időszakban történt igény-változásokkal kiegészülve.

A jelentősebb tervezett településszerkezeti változtatási igények:

3.2.1. Közlekedés

Tolna Megye Területrendezési Tervének szerkezeti tervlapján is szerepel az 55. főút elkerülő nyomvonala Pörböly község területén. Az 55. út forgalma már jelenleg is indokoltá teszi egy elkerülő út betervezését, ami célszerűen a belterületől délre, a vasútvonal mentén vezethető. Így a község jelenlegi fő útvonalai – Bajai utca – mentesülne az átmenő forgalom okozta környezetvédelmi és balesetveszélyt jelentő problémáktól. Ezen elkerülő út szerepeltetése szükséges a településszerkezeti és a szabályozási terven is.

Tolna megye Területrendezési Tervében szerepel a térségi kerékpárút-hálózat elemei között a Duna védőgátján Gemenctől Bátáig, illetve ebből kiágazva az 55. út mentén Pörböly és Baja között tervezett kerékpárút. Ugyanakkor létezik egy Eurovelo kerékpárút-terv is, mely Alsónyék felől a Szállaskert mögötti földúton éri el a települést.

3.2.2. Új gazdasági területek kijelölése

A jelenleg hatályos településszerkezeti terv a település keleti részén a volt Tsz-major és az erdőgazdaság központja között a Bajai úttól észak-keletre jelöl egy nagy kiterjedésű gazdasági fejlesztési területet. Emellett új igény jelentkezett a belterület déli részén kisebb állattartó telep, valamint napelempark telepítésére.

3.2.3. Új lakóterületek kijelölése

A hatályos településrendezési terv a belterület északi és déli részén jelöl új fejlesztésre szánt, kikapcsolható területeket mintegy 60-80 db új építési telek számára, ami nagy távon is bőségesen elegendőnek, sőt szinte túlzottnak tűnik.

3.2.4. Közintézmények fejlesztése

Fontos feladat a meglévő közintézmények színvonalának fenntartása, szükség szerinti fejlesztése. Új közintézmények építésének igénye nem merült föl.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Pörböly község – a település viszonylag új alapítása következtében - csak kis számú építészeti értékkel rendelkezik.

A helyi szinten védelemre érdemes objektumok esetében az értékek megőrzése, helyre- vagy visszaállítása célszerűen a települési főépítész szakmai iránymutatása mellett történik. A helyi védelem alá tartozó épületekre vonatkozó külön előírásokat helyi településképi rendeletben kell meghatározni. A helyi védelemre javasolt építményeket az Örökségvédelmi hatástanulmány tartalmazza, amely szerint 3 db helyi védelemre javasolt építmény (1 kereszt és 2 épület) található a településen. Az épületek az Erdőgazdaság területén találhatóak. A községben egy-két, a sárközi hagyományokat is tükröző népies karakterű lakóépület látható.

Az örökségi értékek fenntarthatósága szempontjából fontos a rendeltetésszerű használat biztosítása.

Az építészeti értékű épületek, építmények felújítását, jó karbantartását a kötelező előírások mellett az önkormányzatnak ösztönöznie és támogatnia kell lehetőségeihez mérten. Az önkormányzatnak a pályázati lehetőségekre a tulajdonosok figyelmét fel kell hívnia, azokon való részvételhez szakmai, tárgyi eszközök biztosítása javasolt. Ugyanakkor az ilyen kis kistépülésektől nem lehet elvárni, hogy minden anyagi eszközüket erre fordítsák, elengedhetetlenül szükség lenne az ilyen értékek megőrzéséhez, jó karban tartásához központi – megpályázható – pénzalapok biztosítására.

A lokálpatriotizmus erősítését segíti ezen értékek honlapon történő közzétevése, ismertetése, valamint helyben történő kitablázása.

A régészeti értékek védelme és fenntarthatóság a rájuk vonatkozó elvek és jogszabályok alapján értelmezendő. Pörböly község területén 1 db nyilvántartott régészeti lelőhely ismert.

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

a) A fejlesztési célok megvalósítását segítő, jelentős beruházással nem járó önkormányzati beavatkozások:

- Településrendezési eszközök felülvizsgálata, a koncepcióban szereplő célokhoz szükséges műszaki tartalmak szerepeltetése;
- Befektetők keresése a gazdasági célok eléréséhez;
- A település "reklámozása" a turizmus fejlesztése érdekében;
- Szomszédos, valamint környező önkormányzatokkal való szoros együttműködés, közös kitörési pontok keresése;
- A helyi védelemre érdemes természeti és épített környezet számba vétele, levédése önkormányzati rendelettel;
- Helyi adókedvezmények, építési kedv növelése a magántőke helyben tartása, illetve bevonása érdekében.

b) A fejlesztési célok megvalósításához szükséges lehetséges források:

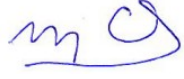

- Európai Unió források (pályázatok, támogatások);
- Állami források (normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatási rendszerek, állami pályázatok);
- Önkormányzat bevételei.

A község önkormányzatának anyagi lehetőségei behatároltak, ezért kiemelt szerep jut az Európai Unió, illetve állami forráslehetőségek elnyerésének. Emiatt a naprakész pályázatkövetés, pályázatok készítése az önkormányzat fontos feladata. Konkrét és valóban hasznos projektek esetében a szükséges saját erőt biztosítani kell.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A változások nyomon követésére és szükség szerinti felülvizsgálatára a képviselő-testület munkaterve szerint kerülhet sor.

A célok megvalósításához szükséges intézkedések folyamatos nyomon követése szükséges, amelyre tématerületenként felelősöket célszerű kinevezni.

ALÁÍRÓLAP		
Generáltervezés	 Sente Károly	Meridián Mérnöki Iroda Kft. ügyvezető
	 Hajba Csaba	okl. településmérnök okl. építésmérnök Településtervező TT 17-1497
	 Hidvégi Nóra	okl. tájépítésmérnök
Szakmai felügyelet	 Deák Varga Dénes	települési főépítész